

Gemeente
Woudenberg

RAADSVORSTEL 2023

**Datum
voorstel:** 14-02-2023

Registratiekenmerk: Z.339532
Raadsvergadering van : 23 februari 2023
Vergadering Commissie van: 7 februari 2023
Portefeuillehouder: M. van de Graaf
Behandelend ambtenaar: P. van Zoeren

Onderwerp / voorstel: Verhoging inkomensgrens energietoeslag 2023 naar 130% van de bijstandsnorm en de verruiming van de bijzondere bijstand voor energiekosten op een nader moment mogelijk te herzien

Aan de Raad.

Voorstel

Wij stellen u voor

- In te stemmen met de verhoging van de inkomensgrens van de energietoeslag voor 2023 naar 130% van de bijstandsnorm.
- Het overschot van de financiële middelen van de energietoeslag 2022 ad. € 89.000 te reserveren voor de energietoeslag 2023. Bij de jaarrekening 2022 wordt dit bedrag toegevoegd aan de reserve overlopende kredieten.
- Het op een nader moment mogelijk herzien van de verruiming van de bijzondere bijstand voor energiekosten zoals opgenomen in het oorspronkelijke raadsvoorstel dat op de agenda van de raadscommissie van 7 februari 2023 stond.

Inleiding

Op 7 februari 2023 stond het raadsvoorstel voor de verhoging van de inkomensgrens van de energietoeslag 2023 naar 130% van de bijstandsnorm en de verruiming van de bijzondere bijstand voor energiekosten op de agenda van de raadscommissie. Dezelfde dag heeft het Rijk de lancering van het Tijdelijk Noodfonds Energie aangekondigd. Dit Noodfonds heeft gevolgen voor het voornoemde raadsvoorstel. Zodoende is in de vergadering van de raadscommissie op 7 februari aan de raad voorgesteld om een aangepast raadsvoorstel in te dienen voor de raadsvergadering van 23 februari 2023.

De lancering van het Noodfonds heeft dermate grote gevolgen voor de verruiming van de bijzondere bijstand voor energiekosten dat wordt voorgesteld om deze regeling mogelijk op een nader moment te herzien (zie hierna onder argumenten). Het Noodfonds heeft geen gevolgen voor het voorstel om de inkomensgrens van de energietoeslag te verhogen naar 130% van de bijstandsnorm.

Geprint op: 16-02-2023 14:45:17

/var/websites/gemeentebestuur.woudenberg.nl/documenten/convert/9e6d6efc-44e4-4c12-b909-fa5ad16520db.docx

De ongekende stijging van de energiekosten heeft grote financiële gevolgen voor huishoudens in Woudenberg. Financiële problemen hebben vergaande gevolgen voor de fysieke- en mentale gezondheid. Daarnaast kan het leiden tot sociaal isolement, verminderde participatie en heeft het effect op de opvoeding van de kinderen.

Energietoeslag

Het Rijk heeft in 2023 financiële middelen beschikbaar gesteld voor de energietoeslag van 1.300 euro per huishouden. Momenteel heeft het Rijk €500 miljoen toegezegd aan gemeenten via de decembercirculaire om huishoudens €500 euro uit te betalen als voorschot van 2023. In afwachting van de vaststelling van het wetsvoorstel energietoeslag 2023 zal het Rijk in de meicirculaire €900 miljoen euro extra toezeggen aan gemeenten zodat de totale energietoeslag voor huishoudens 2023 1.300 euro bedraagt. Dit is in lijn met de reservering van 1,4 miljard euro in de miljoenennota van het Rijk van 2023. De verwachting is dat het wetsvoorstel in juni 2023 wordt vastgesteld. Omdat het wetsvoorstel nog niet is vastgesteld mogen gemeenten op dit moment alleen een voorschot van 500 euro per huishouden aan energietoeslag uitkeren. Na vaststelling van de wet kunnen gemeenten het restant van 800 euro uitkeren. Het Rijk heeft bij het vaststellen van de financiële middelen aan gemeenten rekening gehouden met een inkomensgrens van 120% van de bijstandsnorm.

Het Rijk heeft in 2022 overigens ook financiële middelen beschikbaar gesteld voor het uitbetalen van de energietoeslag. Voor Woudenberg was de vergoeding van het Rijk in 2022 hoger dan de uitgaven van de gemeente waardoor er een restant is ontstaan.

Verhoging inkomensgrens van de energietoeslag 2023 naar 130% van de bijstandsnorm in Woudenberg.

Gemeente Woudenberg heeft in 2022 het advies van het Rijk omtrent de inkomensgrens van 120% van de bijstandsnorm gevolgd. De inkomensgrens van 120% van de bijstandsnorm is in Woudenberg vastgesteld omdat het destijds niet duidelijk was of een hogere inkomensgrens binnen de financiële middelen van het Rijk zouden passen. Een prognose van de besteding van deze middelen wijst uit dat er een overschot ontstaat voor 2022. Daarnaast wordt ingeschat dat, met de ervaringen van 2022, een verhoging van de inkomensgrens naar 130% van de bijstandsnorm binnen de financiële middelen van het Rijk past voor de energietoeslag 2023.

Centrale vraag

Kan de raad akkoord gaan met de verhoging van de inkomensgrens van de energietoeslag naar 130% van de bijstandsnorm?

Beoogd resultaat (wat)

Met de verhoging van de inkomensgrens van de energietoeslag naar de 130% van de bijstandsnorm verwachten we 380 huishoudens de energietoeslag te kunnen verstrekken. Dit is een toename van ongeveer 100 huishoudens ten opzichte van 2022.

Kader

- Participatiewet;
- Beleidsregels eenmalige energietoeslag 2022.

Argumenten

Argumenten voor het mogelijk op een nader moment herzien van de verruiming van de bijzondere bijstand voor energiekosten 2023:

- Het college houdt vinger aan de pols ten aanzien van het landelijke Noodfonds. Deze stopt immers per 31 maart 2023. Indien de effecten van de landelijke regeling te klein zijn wil het college in mei met een aanvullende regeling komen.
- Op 7 februari 2023 heeft het Rijk het Tijdelijk Noodfonds Energie gelanceerd. Dit fonds compenseert een gedeelte van de energiekosten voor huishoudens met een inkomen tot 200% van de bijstandsnorm.

- Daarbij wordt onderscheid gemaakt voor huishoudens met een inkomen tot 160% van de bijstandsnorm en voor huishoudens met een inkomen tussen de 160% en 200% van de bijstandsnorm. Voor huishoudens met een inkomen tot 160% van de bijstandsnorm wordt het gedeelte van de energiekosten gecompenseerd voor zover het hoger is dan 10% van het bruto-inkomen. Voor huishoudens met een inkomen van 160% tot 200% van de bijstandsnorm wordt het gedeelte van de energiekosten gecompenseerd voor zover het hoger is dan 13% van het bruto-inkomen. Voor zover de energiekosten niet hoger zijn dan 10% respectievelijk 13% van het bruto-inkomen, blijven de kosten voor rekening van het betreffende huishouden.
- Het Noodfonds geldt met terugwerkende kracht voor de periode van oktober 2022 tot en met maart 2023. Voor zover nu bekend kunnen de aanvragen tot 1 april 2023 worden ingediend via een speciale app. We onderzoeken de komende tijd de mogelijkheden om inwoners desgewenst te ondersteunen met het indienen van de aanvraag. Daarnaast gaan we actief communiceren over deze landelijke regeling.
- Zoals hiervoor aangegeven, compenseert het Noodfonds de energiekosten gedeeltelijk voor huishoudens met een inkomen tot 200% van de bijstandsnorm voor de periode van oktober 2022 tot en met maart 2023. Hierdoor is de voorgestelde verruiming van de bijzondere bijstand voor energiekosten voor deze periode niet passend. Zodoende wordt voorgesteld om de verruiming van de bijzondere bijstand voor energiekosten op een nader moment te herzien.
- De precieze uitwerking van het Noodfonds laat zich vooralsnog lastig voorspellen. Zo wordt op de website van het Noodfonds aangegeven dat de energierekening verlaagd wordt maar de wijze waarop dit gaat gebeuren, is nog niet bekend. Dit kan op verschillende manieren, bijvoorbeeld door de compensatie te verrekenen met de jaarafrekening, de vergoeding eenmalig uitbetalen op de rekeningen van de huishoudens of door de compensatie te verrekenen met toekomstige termijnbedragen. Bovendien kunnen energieleveranciers dit verschillend uitvoeren zoals bij de verlaging van de energierekening in november en december 2022 met 190 euro per maand is gebeurd.
- Doordat nog niet bekend is of de energieleveranciers de termijnbedragen gaan aanpassen en als gevolg ook niet bekend is hoe de termijnbedragen in april 2023 worden vastgesteld, kan de hoogte van de bijzondere bijstand voor energiekosten ook niet bepaald worden. Omdat het termijnbedrag van huishoudens een belangrijk uitgangspunt is voor de bijzondere bijstand voor energiekosten wordt voorgesteld om de uitwerking van het Noodfonds af te wachten alvorens we met een passend nieuw raadsvoorstel komen.
- Voor mei biedt het Noodfonds compensatie voor de periode van oktober 2022 tot en met maart 2023. Indien de raad instemt met de verhoging van de inkomensgrens van de energietoeslag naar 130% van de bijstandsnorm, wordt er vanaf maart 2023 ook een bedrag van 500 euro per huishouden uitgekeerd aan huishoudens met een laag inkomen. Daaropvolgend wordt na vaststelling van de landelijke wetwijziging voor de energietoeslag 2023, welke verwacht wordt in juni 2023, de overige 800 euro uitgekeerd aan huishoudens binnen de doelgroep. Met voorgenoemde regelingen ontvangen huishoudens met een laag inkomen voorlopig substantiële vergoedingen ter compensatie van de energierekeningen.
- Huishoudens met een inkomen boven de 130% van de bijstandsnorm ontvangen geen energietoeslag, maar mogelijk wel de vergoeding van het Noodfonds tot maart 2023. De huishoudens met een inkomen tussen 130% en 150% van de bijstandsnorm werden in het initiële voorstel voor de verruiming van de bijzondere bijstand voor energiekosten, ook gedeeltelijk gecompenseerd. Door de voorgestelde verruiming van de bijzondere bijstand voor energiekosten nu niet in te voeren en deze op een later moment te herzien, ontvangen deze huishoudens, naast de compensatie vanuit het Noodfonds, geen compensatie vanuit de gemeente. Zodoende zal in het nieuwe raadsvoorstel voorgesteld worden om de regeling met terugwerkende kracht vanaf 1 april 2023 in te laten gaan.
- Het is niet bekend of de landelijke overheid in de loop van 2023 nieuwe maatregelen zal treffen om na maart 2023 aanvullende compensatie voor energiekosten te bieden. Mocht dit wel het geval zijn, zal aanvullende ondersteuning wellicht (deels) niet passend zijn en zal een nieuwe regeling niet of slechts gedeeltelijk in werking treden. Ditzelfde geldt als de energieprijzen dusdanig dalen dat een aanvullende gemeentelijke regeling gedeeltelijk of helemaal niet nodig is. Indien zich dergelijke ontwikkelingen voordoen, komen wij hier tijdig bij u op terug.
- Het college maakt zich zorgen over de stijgende energiekosten voor inwoners, maar ook voor sport en culturele verenigingen. We houden daar ook rekening mee met het voorstel

hoe we om gaan met het jaarresultaat 2022. Bij de jaarrekening krijgt u hier aanvullende informatie over.

Argumenten voor de verhoging van de inkomensgrens van de energietoeslag 2023 naar 130% van de bijstandsnorm:

- Gemeenten mogen de hoogte van de inkomensgrens voor de energietoeslag zelf bepalen.
- Vanaf 1 januari 2023 zijn de inkomensgrenzen voor de minimaregelingen in Woudenberg verhoogd naar 130% van de bijstandsnorm. Het verhogen van de inkomensgrens van de energietoeslag naar 130% van de bijstandsnorm is in lijn met de minimaregelingen en voorkomt onduidelijkheid over de regelingen. Daarnaast wordt een grotere groep, waaronder ook meer werkende armen, bereikt door het verhogen van de inkomensgrens.
- De financiële middelen die het Rijk beschikbaar stelt voor de energietoeslag 2023 bieden ruimte voor een verhoging van de inkomensgrens.
- De energietoeslag loopt tot eind van 2023 omdat het Rijk deze vooralsnog alleen tot eind van 2023 heeft aangekondigd. Het is nog niet duidelijk welke eventuele maatregelen het Rijk na 2023 treft.
- Huishoudens met een inkomen net boven de 120% van de bijstandsnorm hebben in 2022 geen aanspraak kunnen maken op de energietoeslag. Ondanks dat het Tijdelijk Noodfonds Energie met terugwerkende kracht compensatie biedt, hebben deze huishoudens mogelijk betalingsachterstanden opgebouwd. Door een verhoging van de inkomensgrens naar 130% van de bijstandsnorm kunnen huishoudens uit deze doelgroep betalingsachterstanden betalen waarmee hogere schulden voorkomen kunnen worden. Daarnaast kan de energietoeslag voor deze doelgroep het ontstaan van betalingsachterstanden beperken.

Duurzaamheid en Inclusie

Met de verhoging van de inkomensgrens van de energietoeslag wordt een grotere groep huishoudens met een laag inkomen bereikt, waaronder ook een groep werkende armen. Het versterkt de financiële weerbaarheid in een tijd dat de koopkracht onder druk staat. Mensen met schulden hebben een aangetoond verhoogd risico op fysieke- en mentale gezondheidsproblemen. Woudenbergers met hoge schulden kunnen terecht bij de schuldhulpverlening van Woudenberg. Woudenbergers met beginnende schulden kunnen ook hulp krijgen van IDH Schuldhulpmaatje. De Kleine Schans wijst inwoners met financiële problemen actief op deze mogelijkheden. Financiële problemen leiden ook vaak tot eenzaamheid en verminderde participatie en heeft effect op de opvoeding en gezondheid van kinderen.

Maatschappelijke participatie

Bij de totstandkoming van dit advies zijn de collega's van Coöperatie de Kleine Schans nauw betrokken. Daarnaast is ook bij IDH Schuldhulpmaatje geïnventariseerd waar de doelgroep behoefte aan heeft.

Beoogd resultaat (hoe)

Het resultaat van de regelingen wordt gemeten aan de hand van het aantal huishoudens dat is bereikt en de bedragen die aan hen zijn uitgekeerd.

Financiële consequenties

op juistheid beoordeeld door Aart van de

Bovenkamp

De inkomsten en uitgaven van de energietoeslag vallen binnen de begroting:

	Inkomsten (€)	Uitgaven(€)
Energietoeslag 2022*	459.000	370.000
Energietoeslag 2023 (verhoging inkomensgrens naar 130%)	475.000	492.000
Totaal	934.000	862.000
Overschot		72.000

*Voor de energietoeslag 2022 verwachten we een overschot van €89.000

- Bovengenoemde bedragen betreffen incidentele uitgaven en inkomsten.
- Bovengenoemd totaal verschil wordt aan de raad bekend gemaakt via: de najaarsrapportage
- Het voorstel is dit te dekken uit de inkomsten van het Rijk inzake de energietoeslag 2022 en 2023

Toelichting:

Het overschot van de energietoeslag van €89.000 van 2022 wordt overgeheveld naar de energietoeslag van 2023. Gezien de prognose van de kosten van de energietoeslag van 2023 verwachten we een uiteindelijk overschot van €72.000. In de najaarsrapportage 2023 wordt over het daadwerkelijk overschot gerapporteerd.

Financiële risico's

- Het geschatte overschot van de energietoeslag ad. € 89.000 is gebaseerd op een gerealiseerd bereik van 75% van de doelgroep tot zaterdag 24 december 2022. Aanvragen voor deze toeslag kunnen nog tot 1 april 2023 ingediend worden. Hierdoor kunnen de uitgaven voor energietoeslag 2022 hoger uitvallen en het overschot van de financiële middelen voor de energietoeslag 2022 afnemen. Als gevolg zullen de uitgaven voor de energietoeslag 2023 naar verwachting ook hoger uitvallen.
- Per januari 2023 is de hoogte van de bijstandsuitkering met 10% gestegen. Dit is landelijk bepaald. Hierdoor is er een kans dat meer werkende armen in de doelgroep vallen omdat de bijstandsnorm 10% omhoog is gegaan en de lonen mogelijk niet of niet met eenzelfde percentage zijn gestegen. Echter, het minimumloon is ook verhoogd en de arbeidskorting en heffingskorting stijgen. Aangezien zowel de bijstandsuitkeringen als de lonen en arbeidskortingen omhoog gaan, wordt niet verwacht dat dit een groot effect heeft op de grootte van de doelgroep.

Aanpak/uitvoering

Na instemming van de gemeenteraad met dit raadsvoorstel ontvangen huishoudens met een bijstandsuitkering een ambtshalve toekenning van de energietoeslag 2023 in maart 2023. Huishoudens met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm kunnen een aanvraag voor de energietoeslag indienen vanaf 1 maart. Via verschillende communicatiekanalen van de gemeente (o.a. sociale media en pers) wordt gecommuniceerd over de verhoging van de inkomensgrens van de energietoeslag.

Conclusie

Door in te stemmen met een verhoging van de inkomensgrens van de energietoeslag in 2023 kunnen huishoudens in Woudenberg met een laag inkomen een compensatie ontvangen voor de gestegen energieprijzen.

Communicatie

Communicatie over de voorgestelde regelingen wordt opgenomen in de communicatiekalender over (energie) armoede. De regelingen worden bekend gemaakt bij de inwoners van Woudenberg middels de verschillende communicatiekanalen van zowel de gemeente als Coöperatie de Kleine Schans. Dit wordt gedaan middels persberichten, berichten op de websites van de gemeente Woudenberg en De Kleine Schans en sociale mediaberichten op de Facebook- en Instagrampagina's van de gemeente Woudenberg en de Kleine Schans.

Bijlage

Concept raadsbesluit voor de verhoging van de inkomensgrens van de energietoeslag van 2023.

Burgemeester en wethouders van Woudenberg

D.C.G. Ruseler
Secretaris

M. Jansen-van Harten
burgemeester